

... de hac altaris participatione ✠
... filij tui corpus ✠ et sanguis ✠
... unius q̄ bene ✠ dictione celesti
... eundem d̄m
M ... d̄m famuloꝝ
... nos precesserit
... in sapno pacis
... in x̄p̄sto q̄ ueloci
... ac pacis in mundu
... d̄m
V ... famulus
... in mare supra
... domare die
... ac uermibus
... Mathia. b̄n̄e

60 P. Bd.

V₉

+

ORATIO
SOLENNIBUS
D. CATHARINÆ
COLLEGGII PHI-
LOSOPHICI WITE-
BERGENSIS

Habita

AB

ADAMO THEODORO ADAMI
F. SIEMRO

Professore eloquentiæ

&

Pro tempore Decano,

Ad ante diem vi. Cal. Decembris.

ANNO M. D. IC.

WITEBERGÆ,

Apud Paulum Helwigium,

Typis Mullerianis.

ADAMVS TH. SIBERUS
RUS GEORGIO MILTICIO, ALEXANDRI F. IN SCHENCKENBERG
& Oberaw, Equiti Misnico,

S.

Vam orationem habere in publico proxime volui, eam quò minus in apertum nunc referrem, caussa ducere nihil debui, quæ enim tot animis accepta esse merita foret, quot auribus fuisse exceptam scio: ea cur oculis relegere cupientium denegaretur, nulla ratio visa fuit, in quorum numero non exiguo tu, MILTICI GEORGI, tuo quodam jure primas tibi vendicas: qui quàm ejus regustanda avidus esses, non obscure præ te tuleris. tametsi hoc munusculum ceteroqui debebatur tibi, qui in Partitionibus Ciceronis tam assiduam ac diligentem nobis operam, cum paucis tuis similibus, dedisses. quem verè auricolum ac gemmis contra carum libellum rectè facis quod commendatum tibi habes, & ad ejus intelligentiam commentariolum nostrum adhibes. ita enim ex animi sententia censeo atque statuo, neq; extare apud Latinos, aut Græcos ipsos librum ullum, qui hunc nostrum non dico superare, sed æquare saltem possit: & nos ad eum explanandum quicquid habuimus ingenij, quicquid judicij, pari fide atq; industria contulisse. ea autem aut summa, aut summis proxima fuisse, nisi res ipsa demonstrat, non recuso, quin omnium, qui vivunt, hominum futilissimus habear. sed de hoc aliàs. Tu verò, adolescens egregie, perge, quod facis, in instituto hoc ac directo ad laudem & verum decus cursu. sic enim fac existimes, esse antiquæ familiæ tuæ splendorem illum quidem per se clarissimum, sed haud paulo tamen fore illustriorem, si à te, multorum exemplo gentilium tuorum, cum præclaris optimarum artium studijs conjungatur, & ipsas artes, si ab eloquentia sejungantur, mancum quiddam & imperfectum existere. verùm hujusmodi neq; cohortationi, neq; commonitioni ulli jam indoles, & voluntas atq; industria tua locum reliquit: quæ tanta mihi videntur, ut virtutem secutus, fortuna comitatus magno olim & ordini tuo ornamento, & patriæ futurus sis adjumento. Vale. à Museo, Pridie Natalium, M. DC.

Vum multa prudenter,
Auditores, in collegio olim philo-
sophico inventa atque instituta
sunt: tum illud ratione atq; ordi-
ne fieri iudicatum est, ut Divæ
Catharinæ, quæ facultatis nostræ
patrona esset, natalia quotannis
celebrarentur, merita prædica-
rentur, ac nunen ipsum tutelare
studiosis placaretur. Cujus rei
anniversaria celebritas quum in diem hesternū incidere: offi-
cij, quod hoc tempore gerimus, nostri esse duximus, solēnitati
illi, quam Elector Fridericus tertius Princeps sapientissimus
sancivisset, & multorum annorum consuetudo usurpasset,
quantum in nobis foret, & salva pietate ac veritate fieri pos-
set, in præsentia satisfacere. quod dum facio: quæse à vobis
amanter & officiosè, ut qua frequentia convenistis, eadem
meam orationem benevolentia atque attentione audiatis, ne-
que grave ducatis exigui temporis usuram ei dare, qui nullam
vobis molestiam creaturus est. Quod si non nemo versus po-
tius à me, quàm hoc prorsæ ac pedestris dictionis genus expe-
ctabat: eum ego oro, ut tantisper expectationis patientiam à
se impetrare velit, dum hoc ipso nomine responderi sibi co-
gnoscat. Igitur Catharinam ajunt Costi cujusdam Alexan-
drini filiam non minùs disciplinis humanæ philosophiæ erudi-
tam, quàm sapientiæ cœlestis cognitione instructam, Impera-
tori Maximino, qui Christianos ad sacrificia idolorum coge-
ret, coram in eos restitisse: mox in carcerem coniectam, septem
dierum inedia afflictam fuisse: inde productam, cum quinqu-
aginta viris doctrina ac facundia præstantissimis commissam,
convictos eos & confutatos non modò ad infantiam redegisse,
sed etiam ad eandem Christianæ fidei professionem adduxisse:
itaque illos ad unum omnes statim interemptos: ipsam au-
tem propositis à tyranno amplissimis opibus & honoribus, ac
præcipuè sede à Faustina conjugè in palatio secunda, ad cul-
tum idolorum sollicitatam, à fidei constantia latum unguem

non discessisse, ipsamque Faustina ad religionem veram traduxisse. tandem sententiæ suæ obstinatissimè tenacem, ad rotæ supplicium damnatam, quumque rota fulmine pellundata esset, gladio decollatam esse: è trunco lac profluxisse, ipsumque truncum in montem Sinam ab angelis delatum ac sepultum esse. Hæc est illa commemorabilis, Auditores, & nescio an miseratione potius, quam miratione digna historia, an non enim admirabile, ne dicam stupendum est, unum hominem, sexu mulierem, ætate puellam, institutione tiro-nem, cum quinquaginta viris ipsis delectis, à natura, à scientiarum omni genere, ab usu & exercitatione multiplici ac diuturna instructissimis compositam, illis tot ac tantis magistris, non modò contradicendi facultatem omnem eripuisse, sed veritatis etiam assensum & confessionem extorsisse: eandemque nullis blandicijs deleniri, nullis minis terreri, ac ne mortis quidem supplicio ad fidem prodendam compelli potuisse? quid porrò miserabilius, quam tantam eruditionem, tantam pietatem, fidem & constantiam, quantam ne in viros quidem cecidisse legimus, in illo ætatis flore, tam indignis modis, tam crudeliter vexatam atque extinctam esse? magna hæc profectò, Auditores, & magnopere exaggeranda videri queant ei, qui vel mediocriter disertus, non tam eloquentiæ, quam dolori vela dare, & in laudes ac merita Catharinæ veritatis potius ventis provehi, quam ingenij viribus velit excurrere. sed enim, ut, quod res est, dicam apertè & ingenuè, mihi hæc narratio miranda pariter ac miseranda videtur, tum quòd homines reperti sint, qui hæc talia comminisci auderent, tum quòd repererint, qui ista tam absurda crederent. quid ergo est, inquiet aliquis, tu ille pius ac devotus cliens, isto modo Patronæ tuæ causam agis, dignitatem defendis, præconium peragis! Ego verò, Auditores, ita mihi persuasi, ita planè sentio ac statuo, tantam esse Spiritus Sancti vim, tantam divini verbi ac cœlestis veritatis auctoritatem & potentiam, ut virgo Christiana, non modò adulta, sed biennis etiam ac planè infans & lætens, subsidijs istis instructa, non tantum contra quinquaginta Philosophos atque Oratores nescio quos, sed contra
omnes,

omnes, qui unquam sunt, fuerunt, aut futuri sunt, sophistas & hæreticos, adeoq; contra errorum ac mendaciorum omnium parentem atque autorem Dæmonem congregari & consistere nullo negotio possit. Veruntamen ut hæc tam incredibilia in Catharina contigerint, & illa res tantas, tamque inusitatas designaverit: per me qui volet, credat licet, ego cur credam, causam nullam video, atque esto: fuerit illa quantumvis disertata & eloquens, fuerit, si quis alius hominum, in disputando longè acutissima atque acerrima: quid, an etiam jugulata è collo lac potius, quàm sanguinem fundere, & angelis humanum cadaver mandare potuit? Itaque accidit bonis illis sacrarum narrationum architectis, quod accidere mendacibus dixit Aristoteles. Is enim interrogatus, quid lucri facerent ij, qui vanitatem in oratione atque falsitatem adhiberent, ut quum vera, inquit, interdum dixerint, ipsis non credatur. Potest hoc pari ratione de istis usurpari: qui quum vera non pauca de Divis suis dixisse aliquando videri possint, uno sæpe quopiam additamento rem universam in dubium ac disceptationem revocant. quanquam largiamur hoc quoq; ipsorum acumini, & ista omnia non ficta, sed facta, neque excogitata, sed gesta esse concedamus: num propterea illa optimarum artium ac Philosophiæ studiosis patrona capi ab ipsis & constitui debuit? non magis utique quàm tabernaculorum opifices Paulum aut Aquilam adoptare sibi patronos debent, quòd uterque illo artificio claruerit, aut piscatores Petrum, Iacobum, vel Iohannem, quòd illi semel piscatum interdum tam copiosum fecerint, parum ut abesset, quin duæ naves onere depressæ submergerentur. quamobrem rectè Epiphanius ac verè: *Sit in honore, inquit, Maria: Pater autem & Filius & Spiritus Sanctus adoretur. Mariam nemo adoret: Deo hic cultus, non viro, multoque minùs mulieri destinatus est: ne angeli quidem talem venerationis gloriam capiunt.* Itidem & nos dicamus: sit in honore Catharina: sit ejus eruditionis gravitas, religionis puritas, constantiæ firmitas exemplum propositum ad imitandum viris ac mulieribus: Pater autem, & Filius, & Spiritus Sanctus Deus unus & trinus adoretur.

Cui quidem Deo æterno ac sapienti gratias nos par est, quantas animo in his angustijs ingenij concipere, quantas verbis exprimere in ista penè elingui balbutie possumus, maximas, ac singulares habere atque agere cum alijs semper, tum hujusmodi præcipuè in congressibus, quòd immensa atq; inexplicabili misericordia motus, notitiam verbi sui è tenebris plus quàm Ægyptiacis idolomaniaè pontificiaè, suprema hac mundi tempestate, hac ipsa in Academia atq; Ecclesia nostra in lucem vindicare voluerit: cujus fulgore clarissimo, errorum, mendaciorum, præstigijs ac fraudum nebulæ universæ disjectæ, tenebræ discussæ, imposturæ profligatæ, latebræ apertæ sunt: ejusq; majestati ac numini cultus & veneratio debita restituta, nobis autem ad veritatis ac salutis sempiternæ fruitionem via optatissima atq; expeditissima munita est: Ipsi sit laus, honor, decus ac celebratio & gloria sæculis nunquam terminandis, atq; hæc placuit nobis delibare breviter & perstringere de Catharina: nam universam ejus, ut barbari loquuntur, Legendam inculcare hinc aut refellere, nullam non dico utilitatem, sed ne voluptatem quidem haberet ejusmodi, quam non liceat è Phrygis illius fabulatoris apologis uberiores ac sinceriores capere. Videntur autem mihi divicolæ isti Romuli nepotes cum veteribus Romanis certamen superstitionis instituere voluisse: ne quum in ceteris rebus tam multis dissimiles illis essent, in hac quoq; parte degenerasse ab ijs videri possent, itaq; ut illi Minervam suam habuerunt: ita ipsi suam quoq; Minervam, quæ Catharinae sanctissimo nomine vocaretur, habuere voluerunt. de qua quidem artium omnigenarum, ut volunt, parente ac præside Minerva dum breviter expono ea, quæ & ad veritatè non penitus absurdè, & ad hujus loci rationem, atq; ad studiosè juventutis utilitatem non omnino ineptè & incommodè exponi possunt: quæso, quod facitis, institutum orationis cursum amica hac arrectæ auscultationis vestræ aura prosequamini. Principiò tametsi gentilium superstitione plurimos utriusq; sexus Deos cõfinxerit, ita ut eorum ad triginta millia proditi sint, atq; inter eos trecenti Ioves: tamen unum esse Numen summum & æternum, quod universitatem hanc condiderit, moderetur, & conservet, quem

quem Deum nuncuparunt, quanquam in ejus nature ac voluntatis ignoratione profundissima versarentur, apud eos ipsos gentiles plerosq; præsertim autem sapientiæ studijs eruditos, dubitarum nunquam fuit. non perlequar argumenta, quibus doctissimi homines id demonstratum iverunt, neq; enim hoc nunc agitur, neq; id aut institutum nostrum, aut tempus patitur: contenti erimus unius atque alterius maximè insigni ipsorum testimonio. Pythagoras, ille Ægyptiorū sacerdotum ac Magorum Persicorum discipulus, Deum dixit animum esse per naturam rerum omnem intentum & commeantem, ex cuius mente animi nostri carpantur ac delibentur. Plato autem cum Pythagoricorum, & Architæ in primis Tarentini, tum sapientissimi illius Socratis sectator atq; auditor, vir non solum nostra, sed omni omnium laude ac prædicatione major, hujus mundi opificem ac parentem negat animo intelligi, ac verbis exprimi posse. Homerus & Virgilius, per illud fastigij poëtici, Iovem suum patrem hominumq; Deumq; subinde inculcant, & tanquam solemi hac appellatione insigniunt: quem quidem Homericum Iovem Aristoteles & laudat in primis, & hujus universitatis regem interpretatur: Aristoteles inquam, qui, contra quàm vulgò vel incitè vel malignè existimât, Deum mundi, tum animorum nostrorum effectorem ac genitorem non uno in loco statuit. His igitur non multis testimonijs, quid quæso huculentius, quid gravius, sanctius, ac penè dicam divinius fieri potest? Ecce Samius Philosophus, ille alter penè Pythius Apollo, Deum mentem atq; animum affirmat, qui, secundum Virgilij hac ipsa de re versiculos, eat *per omnes Terrasq; tractusq; maris, cælumq; profundum*: obsecro, an non eadem propè, si fas est dicere, cum verissimis nostris oraculis loqui putandus est, quæ ajunt, Deum esse Spiritum, ex quo, in quo, & per quem sunt omnia? idem quum animos nostros ex mente divina haustos atq; tractos esse perhibet, quantum abest, quin Origines legislatoris Hebræorum legisse dici debeat, in quibus scriptum scimus, Deum in hominis nares spiritum vitalem inspiravisse? illam nimirum, ut Horatius loquitur, *divina particulam auræ*, quippe qui, ut est apud alium poëtam, *sensum à caelesti demissum traximus arce*.

Age,

Age, quod Philosophorum Homerus à Mercurio termaximo acceptum pronunciat, quid Deus sit, neque menti humanae ad contemplandum, neque linguae ad enunciandum expostum esse: an non magistrum habuisse Baptistam videri queat, qui Deum, inquit, nemo vidit unquam, unigena filius, qui est in sinu Patris, ipse enarravit nobis. Iam quum Poetae, quos dixi, divumque hominumque parentem appellant Iovem suum, nunquid aliud vaticinati obscure sunt, quam id quod symbolum Nicenum clarissime profitetur, Deum pronuncians factorem visibilium & invisibilium? quo posteriore nomine mentes intelligimus ab omni concretione mortali solutas & segregatas, quos & angelos & Deos appellari è sacris didicimus literis. sed quid ista anxie nimis, & fortasse cum non neminis vel irrisu, vel etiam offensione didico? quum triginta, ut dixi, millia Deorum colerent, & in his Iovem optimum maximum summo atque eximio loco ponerent: tamen neque hunc, neque illorum quenquam veri numinis vim obtinere in animum unquam induxerunt, qui quidem animi bene à ratione constituti aliquam saltem partem reliquam haberent, quocirca Athenienses non solum Philosophiae, sed etiam idolatrie studiis incredibilem quandam in modum dediti, ita ut universae tam superstitionis magistri, quam sapientiae parentes perhiberi jure possint, tamen in illa turba Deorum suorum, & illos omnes non numina, sed nomina haud obscure innumerant, & aliud quid augustius, quod divinae majestatis auctoritatem ipsum per se sustineret, inquirendum statuerunt. quod quomodo invenirent quum ingenij aciem fugere animadvertent, ejus rei ac voluntatis suae testem, *Ignoto Deo* aram consecrare voluerunt. Et profecto ita se res habet: quum prisci illi mortales unius veri Dei religionem, quam tantum non per manus à majoribus traditam conservare debuerant, amisissent, quod notionem aliquam Numinis divini, unde tanquam ab inexhausto ac saluberrimo fonte bona omnia promanarent, animis eorum natura ipsa reliquam fecisset, propterea varijs ac penè infinitis rebus, quas vel natura procrearet, vel hominum solertia invenisset, Deorum appellationem tribuerunt.

tribuerunt. quàm rectè ac sapienter nunc non disputo: neq;
ejus idololatriæ nomenclaturam & tanquam historiam insti-
tuo: quod utrumque à Tertulliano, Arnobio, Lactantio, Augu-
stino, & alijs, ne Theologos græcos commemorem, & luculen-
tissimè descriptum, & gravissimè sanctissimeq; confutatum
esse scimus. neque verò de Ægyptiis nunc loquor, & gentibus
alijs superstitionum vel immanitate efferatis, vel futilitate ri-
diculis: qui non modò non rationem cum humano genere, sed
ne sensum quidem ullum cum brutis animantibus commu-
nem habuisse videntur: de græcis loquor & Latinis, quos sa-
tis constat virtute & sapientia populis longè omnibus,
quum à Iudæis discesseris, præstitisse. Illi igitur quum a-
nimadvertissent hominem duabus partibus constare animo
& corpore, quarum tum excolitione, tum conservatione u-
nusquisque non solum suus sibi esse, sed & alijs præesse, ac su-
peresse quoque posset: quumque vitam hanc in occupationes
ac remissiones dividi, adeoque in belli sæpe discrimina dedu-
ci, ac pacis vicissim commoditatibus restitui viderent: quo
pacto utriusque partis ac temporis rationibus consulere,
circumspiciebant. Quumque animum disciplinis excoli, ac
virtute quodammodo perfici, corpus autem varijs adminicu-
lis ad vitam victumq; colendum, atque ad injurias & cœli
& belluarum, atque hostium propulsandas egere intelle-
xissent: quod utrumque genus ad bene beateq; vivendum
necessarium erat, sed neutrum humanis opibus viribusq; pa-
rari posse videretur: propterea & hoc & illud munus ac be-
neficium esse divinum pro eo, quo poterant, judicio testati
sunt. itaque quòd veri Dei numen ignorarent, & tamen ista
non casu contingere, sed cœlitus communicari aliqua ex parte
sentirent: ut in rebus plerisque omnibus, sic in hac quoque
parte falsæ Deæ nomen confixerunt: cujus scilicet nutu a-
nimus suo regimine, corpus ministerio meliùs fungeretur.
Illud autem nomen Minerva fuit: quæ nata é cerebro Iovis,
non modò ingenij parens, memoriæ nutrix, doctrinarum ma-
gistra, prudentiæ antistes, justitiæ arbitra esset: sed etiam
B quæ

quæ oleæ cultum invenisset, lanificij texturam atq; coloraturam monstravisset, equorum quadrigas junxisset, ædium constructiones, belliq; artes docuisset, omnisq; generis opificum arma, atq; in primis instrumenta musica protulisset, quæ deniq; urbibus ipsis atq; curijs numine tutelari præsideret. quam ob causam, & propter rerum diversarum ac multiplicium vim & effectus modò capitalis & ingeniosa; modò Musica, ac medica; modò civilis & forensis; modò militaris, equestris, auxiliaris, & victrix; modò denique mechanica tuit seu operaria appellata. In primis autem Tritoniæ cognomento celebratam accepimus: quòd nomen à ternario numero ductum idcirco ei impositum fuisse Democritus Philolophus prodidit, quòd tria maximè necessaria atque salutaria mortales docuisset, bene consulere, rectè judicare, ac justè facere: qua quidem disciplina humana omnis virtus ac sapientia contineri maximè videtur, quanquam haud nescius sum alios hujus rei causam ad tres philosophiæ partes retulisse, ad naturæ obscuritatem, ad differendi subtilitatem, & ad vitam atque mores. de quo sanè arbitretur ac sentiat quisque, ut volet: est enim utraque opinio satis scita, satis elegans: illud autem minimè dubitanter statuatur, hoc Minervæ commentò nihil illos aliud significare voluisse, quàm & ingenij acumen, & memoriæ vim, & doctrinarum scientiam, & artium peritiam, & prudentiæ ac fortitudinis domesticæ bellicæque præstantiam, & justitiæ æquitatem, & virtutum denique cultum, hoc est, ut uno verbo dicam, Philosophiam humano generi datam & concessam esse divinitus. Illa enim, illa est Philosophia rerum divinarum atq; humanarum pulcherrima scientia, illa est artium omnium, quibus hæc vita carere nequit, vel inventrix acutissima, vel moderatrix prudentissima; illa rationem hominis perpolit ac perficit, ita ut quantum universis bestiis, tantum unusquisq; ceteris hominibus queat antecellere: illa amabilissimam virtutum speciè monstrat, vitiorum deformitatem foedissimam ostendit: illa pacis quietem conservat, commoda tuetur, ornamenta amplificat: illa denique belli
offensiones

offensiones ac pericula, quantum in ipsa est, vitat, depellit, a-
molitur. hæc est nimirum verum illud, atq; è cœlo delapsum
Palladium; quod quamdiu intra urbium mœnia, ac fines regni
custoditur ac retinetur, omnia salva sunt & incolumia: simul-
atquè supiniùs asservatur, aut etiam planè negligitur, jam non
unus Diomedes atq; Vlysses astutia atque audacia sua eò cives
redegerint, ut servari ne salute quidem volente ullo modo
possint. nam si quis existimat, optimarum artium & literarum
scientiam pacatis tantùm & tranquillis temporibus usum at-
que fructum habere, turbatis autem & inquietis non habere:
is opinione sua sanè quàm fallitur, nam si ita esset: nunquam
sapientissimi illi, quos dixi, viri eandem Minervam equè bello
& victorijs, atque paci & judicijs præfecissent, neq; tam galea
equisq; armavissent, quàm olea atque æquitate instruxissent.
cui demonstrando quæ tandem argumenta potiora afferri
queant, quam res ipsa, autor omnium locupletissimus? Græ-
ciam illam videmus, in qua & inventæ, & excultæ, atque in
universas orbis terrarum partes, tanquam in colonias quas-
dam, propagatæ sunt omnes bonæ artes ac disciplinæ. hanc
tamen jure dubites, utrum plures habuerit in omni literarum
genere Socrates, Platones, Aristoteles, Theophrastos, Xeno-
phontes; an verò bellica laude insignes Themistocles, Pausani-
as, Lylandros, Thrasibulos, Conones, Timotheos, Epaminon-
das, Eumenes. itaque quantumvis illa terra angustis fini-
bus includeretur, tamen cum aliorum hostium, tum Persarum
in primis innumerabiles exercitus non modò facile sustinuit,
verùm etiam fortissimè profligavit: ipsa verò nunquam vinci
nisi à se ipsa potuit. intestinis enim & partium contentionibus
distracta, & bellorum cladibus afflicta, non tam Philippi Ma-
cedonum regis virtute, quàm proprijs eversa viribus corruit.
Qui quidem rex Philippus quum videret quantum momenti
ad virtutem esset in literis: Aristotelem Alexandro filio do-
ctorem accivit, à quo eodem ille & agendi acciperet præ-
cepta, & loquendi: missa hoc nomine ad Philosophum
epistola, quam operæ precium est non apud Aulum Gellium

solùm græcè legi, sed hîc etiam latinè recitari, neque eam tantùm regibus & principibus, sed omnibus, quibus salus reipub. curæ est, cõmendari, & explicari. sic autè scribit magni illius filij magnus parens: scito mihi natum esse filium. quapropter magnas Dijs gratias habeo, non tam quia ille natus est, quàm quòd etate tua natus est. spero enim ipsum educatum abs te & eruditũ, dignũ exiturũ, qui nominis & imperij nostri successor sit. Neq; verò spes illum sua fefellit, nam Alexander ductu & auspicijs præclarissimorũ philosophiæ præceptorũ, quæ ab Aristotele acceperat, ad eam animi atq; ingenij præstantiam facillè pvenit, qua postea res illas & etate sua, & omniũ opinione majores atq; apliores, æquata Herculis, Liberiq; gloria, & suscepit & perpetravit, nam quid ego de Romanis dicam, qui perpetuis bellis gerendis tantum scientiæ ac fortitudinis ostenderunt, ut literas nunquam attigisse, tantum in omni literarũ genere eruditionis consecuti fuerũt, ut arma nunquã cepisse videantur? è quorum amplissima ac penè infinita copia quem tandem primum, aut secundum, aut tertium nominare poterimus, ut non sexcenti supersint, qui eum ipsum ordinè ac locũ sollicitare & vindicare sibi pari jure possint? itaq; unũ saltem L. Lucillum laudabo, qui esse instar omnium possit: neq; tamen ut ejus omnia facinora ac decora bellica enumerem, sed ut de uno facto, tanquam leo ex ungue, æstimari possit. Lucillus igitur quemadmodum literis plurimis ac reconditis philosophorum, poëtarum, & oratorum græcè ac latinè eruditissimos quosque suæ etatis provocavit: ita belli gerendi ratione secundus haberi nemini debet. Is ad Mithridaticum bellum missus à Senatu, non modò opinionem vicit omnium, quæ de virtute ejus erat, sed etiam gloriam superiorum. nam quum totum iter illud, & navigationem consumpsisset partim percontando peritos, partim res gestas legendo, in Asiam factus imperator venit, quum esset Roma profectus rei militaris rudis, itaque tantus imperator fuit in omni genere belli, præliis, oppugnationibus, navalibus pugnis, totiusque belli instrumentis & apparatu, ut ille rex post Alexandrum maximus
hunc.

hunc à se majorem ducem cognitum, quàm quenquam eorum, quos legisset, fateretur. hic quum peditum non amplius duodecim, equitum autem non integra tria millia duceret adversus Tigranem Armeniorum regem, qui viginti sagittariorum ac funditorum millia, equitum quinquaginta millia, & in his septendecim mille cataphractos, gravis autem armaturæ militum centum quinquaginta millia, eorum præterea, qui vias expedirent, pontes facerent, flumina purgarent, materiam cederent, quique à tergo pugnantium constituti, terrorem hostibus, fiduciam suis præberent, triginta quinque millia, hoc est ducenta quinquaginta quinque millia militum in exercitu habebat, quum à suis Lucullus admonitus esset, ne signa cum hoste conferret pridie nonas Octobris, quòd is dies infaustus ac funestus esset clade Romanorum, quàm à Cimbris duce Cæpione accepissent: Pugnemus ergo hodie strenuè, inquit, ut hunc quoque diem ex infesto atque atro candidum auspiciatumque faciamus. nec dictum res, aut virtutem fortuna morata est. nam supra centum millia peditum eo conflictu deleta, equitum perquam pauci fuga elapsi sunt: è Romanis centum tantum vulnerati, quinque desiderati sunt. Cujusmodi pugnam & victoriam nostris temporibus incredibilem videri necesse est: Antiochus autem Philosophus nullam similem à sole orto conspectam unquam fuisse affirmare non dubitavit, quum victores victis collati vix decimam septimam partem explevissent, sed nimirum aliud est turba hominum, aliud fortitudo militum: aliud artis calliditas, disciplina ac descriptio, aliud Martis temeritas & confusio: denique vis atque acritas aliud est ab ignavia, inertia, imbellia. Et eat nunc Thrax aliquis, & contendat, literarum scientiam umbras tantum sectari, tantumque sedere in otio, nunquam prodire in pulverem, non solem obtueri, non castra ferre, non aciem subsistere posse: quum ille orbis terrarum victor populus non nisi excultis doctrina viris ad remp. defendendam, injurias propulsandas, finesque proferendos usus sit. ac profectò quantum Lynceus straboni, aquila talpæ, serpens vespertiloni præstat: tantò acutiùs quid opus facto sit videt unus aliquis eruditus imperator,

tor, quàm centum stolidi barbari. id quod præclare intelligens,
ut alia omnia, Musarum ille parens Homerus, & omnium
Alexandri Magni expeditionum quasi comes & contuberna-
lis perpetuus Agamemnonem suum optantem facit, dari sibi
decem non Ajaces aut Achilles viribus corporis valentes, sed
Vlysses ingenij & judicij copia instructos: ita enim futurum,
ut urbs Troja brevi capiatur: qua etiam de causa non illos
iracundos & audaces, sed hunc facundum atque cordatum Ilij
eversorem appellat. videlicet non sunt omnia semper in armis
atq; impetu posita: sed illa ipsa arma tum demum feliciter
tractantur, quum adsunt ea, quæ magna ex parte literæ suppe-
ditant, consilij vis, ordinis descriptio, prudentiæ calliditas, a-
nimi præterea ita ratione temperata magnitudo, ut pericula
neque abjecto animo detrectentur, neq; clausis, quod dicitur,
oculis præcipiti temeritate ac præsentis cum pernicie susci-
pantur. Quæ quum ita sint, agite studiosi adolescentes, in
hanc curam atq; rationem omni cogitatione, opera & conten-
tione incumbamus, ut Minervæ sacra colamus, hoc est, ea quæ
doctissimi viri summo ingenio inventa, indefessa industria col-
lecta, acerrimoq; judicio digesta & conscripta nobis relique-
runt, quorum omnium scientiam ac disciplinam Philosophia
& profitetur & tenet, intentis oculis suspiciamus, obvijs ma-
nibus amplectamur, animo devoto veneremur: & optimis
maximis linguis vocem, rebus mentem, virtutibus mores in-
struamus: quò ex Minervio sive Athenæo isto philosophiæ
progressi, & ad rempublicam delati animarum salutem, corporum
incolumitati, ac fortunarum indemnitati consulamus, ipsamq;
rempublicam justè, sapienter, ac fortiter cum togati, tum etiã,
si usus ferat, galeati atq; sagati ita geramus, ut re & facto o-
stendamus, & literas armis consilio atq; ornamento, & arma li-
teris præsidio esse ac fulcimento. Restat, ut eorum expectati-
oni satisfaciamus, si qui fortè mirantur, quòd soluta potius
quàm numeris astricta oratione verba facere novo, ut videtur,
more voluerimus. quibus ego breviter respondeo, hæc ipsa suis
numeris ita apta inter se, & devincta videri debere, ut nã
ita

ita sit, recusaturi non sumus, quin ipsi nullo loco ac numero apud hujus rei intelligentes nostro merito habeamur. deinde quod bona illorum venia fiat, quaero ab ijs, utrum existiment, facilius esse bonos versus facere, an non pessimam orationem componere. de quo si statuere volent, jurebimus eos in utroque genere sui periculum facere, ac specimen edere, deprehensuros nobiscum, proclivius esse dicere, quam facere. praeterea quam & per meipsum scirem, & querela optatissimi collegii & harum rerum scientissimi pervulgatum esset, plures esse hodie in Germania poetas, quam in omni Armenia muscas: nolui in hanc partem peccare, & aliorum licentiam plus quam poeticam alere, quum tamen, nisi fallor, non multo deteriorem versificatorem, quam Cluvenus aliquis, agere potuissem. accedit ultimo loco, quod quum neque antea eloquentiae studium admodum viguerit, & nunc nescio qua inhumanitate etiam ad pauciores quotidie recidat, neque desint tamen interea, qui latine alios dicere audent docere, quum ipsi grammaticae loqui nondum didicerint: eam ob causam existimavi nihil me praeter officium facturum, si in hunc ornatissimum confesum & dictionem, ut spero, latinam, & actionem, nisi fallor, non plane absurdam attulisset. quod si assecutus sum, gaudebo: sin minus, hoc me tamen consolabor, quod quum optima voluerim, praestiterim quae potui: ut illud judicij videatur fuisse, hoc ingenij.

Vobis autem, Auditores, quod honoris collegij philosophici causa convenire huc voluistis, gratias, qua par est, reverentia, observantia, ac diligentia, maximas ago & habeo universis ac singulis: & vicissim omne genus officiorum atque studiorum pro re nata prolixè polliceor ac praestabo.

Iamque precor venerorque Deum aeternum patrem domini ac servatoris nostri Iesu Christi, ut pro perpetua illa sua ac maxima & misericordissima bonitate & clementia doctrinam verbi coelestis, religionemque cultus sui ab omni admixtione falsitatis & superstitionis, puram inter nos ac sinceram conservet: studia linguarum & artium, quibus ad societatem & commercia vitae hujus non magis carere, quam sole atque aere possumus, à barbariae coeno, inertiae

inertiae situ, ac sophistarum praestigijs prohibeat: Imperato-
rem sacratissimum, Proelectorem ac duces Saxoniae celsissi-
mos & praeultrissimos, Principes ac dominos nostros beni-
gnissimos ab hostilibus injurijs, & omni incommodo animi
corporisq; invictos atque indemnes conservet: denique do-
centium ac discentium operas actionesque numine ac spiritu
suo regat & gubernet ad nominis sui gloriam, Eccle-
siae incrementum, reipublicae commoda, &
omnium nostrum temporariam atq;
aeternam salutem & inco-
lunitatem.

153456

ULB Halle 3
002 677 407

VD 77

vicinis.

Sanctus sanctus

Qommunicantes et noctem ut dicitur
sacratissimam celebrantes. qua bea-
te intemerata virginitas. huius mundi
salvatore. Sed et memoriam venerante-
mus eiusdem gloriose semp vir-
ginis eiusdem dei et domini nostri ihesu christi. Sed et
torum apostolorum tuorum

Qommunicantes. et diem sacratissimum celebra-
tes. quo unigenitus tuus in tua terra gloria. nos-
trus in veritate carnis nostre visibiliter carnaliter
apparuit. Sed et memoriam

Qommunicantes et diem sacratissimum celebra-
tes. quo dominus noster ihesu christus pro nobis est
Sed et memoriam. **H**anc igitur oblationem

ORATIO
SOLENNIBUS
D. CATHARINÆ
COLLEGII PHI-
LOSOPHICI VVITE
BERGENSIS

Habita

A B

ADAMO THEODORO ADAMI
F. SIBERO

Professore eloquentiæ

&

Pro tempore Decano,

Ad ante diem vi. Cal. Decembris.

ANNO M. D. IC.

WITEBERGÆ,

Apud Paulum Helwigium,

Typis Mullerianis.

